

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2004/65

BETREFT: Secundair onderwijs: Bijdrageregeling voor leermiddelen.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 8 juni 2004

1.2 Verzoeker
ouder

1.3 Antwoordende partij
directeur secundaire school
schoolbestuur

1.3 CZB

Ontvangst van de vraag op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 08/06/2004. Bij brief van 8 juli 2004 is de verzoeker en de antwoordende partij geïnformeerd over de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Vragen betreffende wat scholen nu wel of niet mogen factureren op hun jaarlijkse schoolrekening.

1° Jaarlijks worden er kosten (tot 65 euro) aangerekend voor drukwerk ("Mededelingen", proefwerkpapier, attesten rapporten en diploma). Behoren deze kosten niet tot de gesubsidieerde werkingskosten van de school? Kan op de factuur het drukwerk niet gepreciseerd worden?

2° Behoren de kosten voor didactische grondstoffen ook niet tot de gesubsidieerde werkingsuitgaven?

3° Voor bepaalde activiteiten of uitgaven wordt gevraagd contant te betalen. Kan dit, gezien op die manier geen bewijs van betaling bestaat?

4° In de leefregel wordt een beboeting voor beschadigde boeken voorzien, zonder verdere verduidelijking. Moet deze afwezige verduidelijking ook niet op voorhand meegedeeld worden?

5° Een borgsom van 15 euro voor gehuurde boeken stort de school pas terug wanneer de leerling de school verlaat. Moet de school deze borgsom niet terugbetalen na inlevering van de ongeschonden boeken op het einde van het schooljaar?

6° Mag de school het gebruik van sommige zeer specifiek aangeduide merktoestellen (vb. een gesofistikeerd rekentoestel) als verplicht voorschrijven (al of niet via de school aan te schaffen)?

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

6 september 2004, 13u.30

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Francis Deryckere, Raf Verstegen, Etienne Becuwe.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* Wet van 29 mei 1959 betreffende wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving. Artikel 25.

De kosten van het onderwijs, verstrekt in de inrichtingen of afdelingen voor onderwijs, tot stand gekomen door openbare of private personen, vallen ten laste van de schoolbesturen.

Aan de inrichtingen en afdelingen van inrichtingen voor basis-, secundair-, normaal-, technisch- en kunstonderwijs die aan de voorwaarden voldoen, verleent de Staat weddentoelagen en werkingstoelagen.

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat in het secundair onderwijs er geen kosteloosheid is, enkel een kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde

kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

Drukwerk, grondstoffen, rekenmachine.

De Commissie vestigt de aandacht op artikel 25 van de schoolpactwet van 29 mei 1959 dat nog geldig is voor het secundair onderwijs. Deze bepaling stelt dat de kosten van het organiseren van onderwijs ten laste zijn van het schoolbestuur. De overheid komt wel tussen in die kosten door een werkingsbudget toe te kennen.

De Commissie is van oordeel dat de kosten inzake algemene werking van de school (opendeurdagen, publiciteitsfolders e.a.) geen verband hebben met de inhoud en kwaliteit van verplichte of niet verplichte onderwijsactiviteiten, maar behoren tot een sokkel van vaste algemene kosten die in eerste instantie ten laste zijn van het schoolbestuur en waarvoor er een werkingsbudget (dotatie) wordt toegekend. Dit geldt ook voor het afleveren van een einddiploma of getuigschrift dat onder de openbare functie van een school valt en niet kan aangerekend worden aan de ouders.

Voor drukwerk, grondstoffen, rekenmachine, e.a. die in de klas gebruikt worden door de leerling kan in het secundair onderwijs een reële bijdrage gevraagd worden.

Het is redelijk dat de school niet zelf het initiatief neemt om aan alle leerlingen/ouders de bewijsstukken van uitgaven voor te leggen. De Commissie gaat ervan uit dat scholen op verzoek bijkomende informatie geven over de uitgaven die beantwoorden aan de verschillende soorten bijdrage.

Betalingswijze

De Commissie stelt dat over de betalingswijze (contant of niet) duidelijk overleg moet zijn binnen de participatieorganen. Er mogen geen strijdigheden zijn met de principes van de kosteloosheid. De betalingsmethode mag geen impact hebben op de toegang van de leerling tot het leren en opvoeden.

Beboeting

De Commissie stelt vast dat de beboeting voor beschadigde boeken onduidelijk is in het schoolreglement. Na overleg in de participatieorganen dient in het schoolreglement een verdere detaillering van de wijze van beboeting opgenomen te worden zodat deze transparant is ten aanzien van alle ouders.

Borgsom voor huur van boeken

De Commissie stelt vast dat de borgsom (15 euro) een beperkt bedrag is, waar elk jaar opnieuw een nieuwe dienstverlening aan beantwoordt onder de vorm van huur van boeken voor het volgende leerjaar. In die omstandigheden vormt het geen indirect inschrijvingsgeld of hinderpaal voor de toegang tot het onderwijs.

De Commissie komt dan ook tot het volgende advies:

De Commissie stelt dat op basis van de geldende regelgeving voor het secundair onderwijs diensten en goederen die nodig zijn voor het leren en opvoeden in het onderwijs kunnen aangerekend worden in de bijdrage van de ouders.

De opportuniteit van de aankoop van bepaalde leermiddelen dient in het participatieproces ter sprake te komen. Vervolgens dienen alle ouders schriftelijk op voorhand duidelijke en precieze informatie over de verschillende soorten bijdragen te ontvangen.

Brussel, 6 september 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter